

OSMANCIK ÖMER DERİNDERE MESLEK YÜKSEK OKULU'NDA İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KÜLTÜRÜNÜN İNCELENMESİ

Dr.Öğr.Üyesi Şenol YAVUZ*

Öğr.Gör. Ahmet Eray BÜLTER**

Prof.Dr. Dursun Ali KÖSE***

ÖZET

Meslek Yüksekokullarının hedefi kendi alanlarında dinamik, bilimsel bilgi ile donanmış, teknolojiyi yakalamış, araştırmacı, düşünen ve özgüvenli bireyler yetiştirerek sanayinin ihtiyacı olan ara eleman ihtiyacını karşılamaktır. Ayrıca, öğrencilerin iş hayatında karşılaşılabilecekleri çeşitli olaylar karşısında(iş kazası, meslek hastalığı, işten akdinin feshi vb.) doğru adımı atmaları konusunda yeterli bilgiyi vererek İş sağlığı ve Güvenliği kültürünün kazanılmasını sağlamaktır. Bu hedef ile Osmancık Ömer Derindere Meslek Yüksekokulu'nda bulunan Mülkiyet Koruma ve Güvenlik Bölümü, Mimarlık ve Şehir Planlama Bölümü, Yönetim ve Organizasyon Bölümü, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, Bilgisayar Teknolojileri Bölümünde bulunan öğrencilere yirmi sorudan oluşan bir anket çalışması yapılmıştır. Bu çalışmadan elde edilen veriler doğrultusunda verilen eğitimin İSG bilinç ve kültürünü geliştirmede ne derece katkısı olduğu ve ders müfredatındaki eksikliklerin giderilerek iş hayatına atılacak öğrencilerin işe daha hazır olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: İş Sağlığı ve Güvenliği, İSG Kültürü, Meslek Yüksekokulu,

Jel Kodları: I12, I13, I18

ANALYSIS OF OCCUPATIONAL HEALTH AND SAFETY CULTURE IN OSMANCIK ÖMER DERİNDERE VOCATIONAL SCHOOL

ABSTRACT

The goal of the Vocational High Schools is to meet the need of the intermediate staffs who are in need of the industry by educating individuals who are equipped with dynamic, scientific knowledge in their fields and who have caught up with technology, researcher, thinker and confident. In addition, it is to provide students with sufficient knowledge about the various events that they may encounter in business life (Work Accident, Occupational Disease etc.) and to win the Occupational Health and Safety culture. With this goal, a questionnaire study of consisting of 20 questions was made to the students in the department of Property Protection and Security, Architecture and City Planning, Administration and Organization Department, Department of Medical Services and Techniques and Computer Technologies in Osmancık Derindere Vocational High School. In the direction of data obtained from this study, it is thought to what extent the education given contributes to the development of OHS consciousness and culture, and the students who will be put into the business life by eliminating the deficiencies in the course curriculum will be ready for work .

Keywords: Occupational Health and Safety, OHS Culture, Vocational School,

Jel Codes: I12, I13, I18

* Hitit Üniversitesi, Osmancık Ömer Derindere MYO, Mülkiyet Koruma ve Güvenlik Bölümü, Çorum.

** Hitit Üniversitesi, Osmancık Ömer Derindere MYO, Tasarım Bölümü, Çorum.

*** Hitit Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Kimya Bölümü, Çorum.

Giriş

İş güvenliği, çalışanların iş ortamında karşılaşılabilecekleri tehlikelerin yok edilmesi veya azaltılması için getirilen yükümlülüklerden oluşan teknik kuralların bütünüdür. Başka bir tanıma göre ise; iş kazaları ve meslek hastalıklarını azaltan bir bilim dalıdır. Başka bir tanıma göre ise; iş yerlerinde, işin yürütülmesi ile ilgili olarak oluşan tehlikelerden, sağlığa zarar verecek koşullardan korunmak ve daha uygun bir iş ortamı oluşturmak için gerçekleştirilen metotlu çalışmalar “İş Güvenliği” olarak tanımlanmakta ve üretimin güvenliği kavramlarını da içermektedir (Akpınar, 2014).

İş sağlığı ve güvenliğinin firmalarda sürekliliğinin sağlanabilmesi için İSG kültürünün oluşturulması ve benimsenmesi gerekmektedir. Literatürde güvenlik kültürü ile ilgili birçok tanım mevcuttur. Güvenlik kültürü ile ilgili en çok tanımlardan birisi ise HSE (Health & Safety Executive- İngiltere Sağlık ve Güvenlik Yönetimi Kurumu) (1993) tarafından yapılan “güvenlik kültürünü”, bir organizasyonun sağlık ve güvenlik yeterliliği ve tarzı ile birey ve grup değerlerinin, tutumların, algıların, yetkinliklerin ve bağlılığı belirleyen davranış örüntülerinin bir ürünü olarak tanımıdır (Yegin, 2015).

İş sağlığı ve güvenliği kültürünün temel kıstasları, çalışanların farkındalığı ve tehlike-risk faktörlerini doğru algılamaları, uygun kişisel koruyucu malzemelerin tercihi, iş sağlığı ve güvenliği kurullarının oluşturulması, tespit ve önerilerin saptanmasıdır (Demirbilek, 2008). Güvenlik kültürü görünür ve görünmeyen bileşenlerden oluşur. Görünür bileşenler kültürün %10'unu oluştururken kalan %90'lık görünmeyen kısım ise kurallar, inançlar ve tecrübelerden oluşur. İş sağlığı ve güvenliği yönetmelikleri üzerine dayalı olmasına rağmen yine de büyük bir bölümünü geçmişte yaşanmış kazalar, ramak kala olayların kazanılmış ve hiçbir zaman dile getirilmeyen tecrübe ve geleneklerden elde edilmiş kazanımlar ile varlığını korur (Demirbilek, 2008).

Güvenlik Kültürünün oluşumunda ilgili birimler; motivasyonu, özendirmeyi, tutarlılığı esas alarak öncülük etmelidir. Bu kültürün oluşumunda herkes eşit sorumluluğa sahiptir. İş güvenliğinin yalnızca bir veya birkaç kişinin üzerinde kalması yeterli değildir (Aytaç, (2011).

Tablo 1: Türkiye'de 2013-2016 yılları arasında meydana gelen İş kazası ve Ölüm sayısı

	2013	2014	2015	2016
Toplam İş Kazası	191.389	221.366	241.567	286.068
Toplam Ölüm Sayısı	1.360	1.626	1.252	1.405

Kaynak: SGK Kaza İstatistikleri, 2016

SGK' nın tablodaki verilerine göre 2016 yılı itibarı ile Türkiye de 286.068 iş kazası sayısı meydana gelmiştir. 6331 İş sağlığı ve güvenliği Kanununun 30 Haziran 2012 yılında yürürlüğe girmesine rağmen iş kazası sayıları azalacağına artmış olduğu gözlenmektedir. Ölümlü iş kazası sayılarında ise değişkenlik görülmektedir. İş kazalarındaki artışı, işletmelerde görev alan iş güvenliği uzmanlarının kazaları bildirmesi bakımından olumlu, küçük ve orta büyüklükte firmaların denetiminde meydana gelen sıkıntılar, taşeronlaşma, denetim ve caydırıcılık açısından ortaya çıkan eksiklikler, iş sağlığı ve güvenliği mevzuatının yeterince uygulanamaması bakımından olumsuz olarak algılayabiliriz. İş kazaları daha çok inşaat ve maden sektöründe meydana gelmektedir. Kaza sıralamasında Türkiye, Dünyada üçüncü Avrupa da birinci sıradadır. Bu sayıları düşürmenin tek yolu, iş sağlığı ve güvenliğini bir yaşam biçimi olarak algılanmalı ve kültürünün oluşması sağlanmalıdır (Öçal ve Çiçek, 2017).

İş Kazaları ve meslek hastalıklarını önlemenin birinci yolu iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin zorunlu hale getirilmesi ve bu eğitimler sonucunda bireylerde İSG kültürünün oluşmasının sağlanması gerekir. İş sağlığı ve güvenliği yasal zorunluluk gibi algılanmayıp bir yaşam şekli

olarak benimsendiğinde bu kültürün oluşmaya başladığı düşünülebilir.

28/05/2018 tarih ve 30430 sayılı resmi gazetede yayınlanarak revize edilen “Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkındaki Yönetmelikte” ile son değişiklikler yapılarak İSG eğitimlerinin uygulanabilirliğinin artırılması amaçlanmıştır (Öcal ve Çiçek, 2017:3)

Devlet, işveren ve çalışan üçlüsünde uygulanan İSG politikaları güvenlik kültürünün oluşmasında önemli bir yere sahiptir. İlk etapta ülke düzeyinde daha sonra firmalar düzeyinde etkin bir İSG yönetim sistemi oluşturup sürekliliğinin sağlanması yönünde çalışmalar yapılması gerekir. Gelişen teknoloji ve sanayileşme sonucu çalışanların çalışma ortamında görülen uygunsuzlukların giderilmesi ve çalışanlara daha sağlıklı bir ortam sağlanması ile hem çalışanın hem de toplumun sağlığını olumsuz etkilememesi için sürekli işyerleri denetime tabi tutulmalı, çalışanlara işine uygun İSG eğitimleri verilmeli, rutin sağlık gözetimlerinin yapılması sağlanmalıdır (Aytaç, 2011).

Endüstriyel kuruluşların ihtiyacı olan yetişmiş teknik eleman ihtiyacını karşılama politikasına sahip meslek yüksekokulumuzda, öğrenciler üzerinde anket çalışması yapılarak, aldıkları İSG eğitimlerinin ileriki çalışma hayatlarında sahip olacakları yasal sorumlulukları, İSG bilinci ve İSG kültürünün düzeyi tespit edilmeye çalışılmıştır.

1. Yöntem

Bu anket çalışması, Osmancık Ömer Derindere Meslek Yüksekokulu’nda bulunan Mülkiyet Koruma ve Güvenlik Bölümü, Mimarlık ve Şehir Planlama Bölümü, Yönetim ve Organizasyon Bölümü, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, Bilgisayar Teknolojileri Bölümlerinde bulunan öğrencilerin katılımı ile yapılmıştır. Çalışma sonucunda elde edilen sonuçlar, verilen İSG eğitimlerinin İş Sağlığı ve Güvenliği kültürünü geliştirmede ne derece katkısı olup olmadığının tespit edilmesi ve eksikliklerin giderilmesi bakımından bir rehber olacaktır.

Tablo 2: Anket Soruları

SORULAR

1. İş Sağlığı ve Güvenliği dersinin müfredatta olmasını olumlu buluyor musunuz?
2. İş Sağlığı ve Güvenliği dersinin “İş Güvenliği Kültürünü” oluşturmada bir katkısı olduğuna inanıyor musunuz?
3. İş güvenliği hakkında eğitim veren eğitimciler tarafından yeterli bir şekilde bilgilendirildiğinize inanıyor musunuz?
4. Kampüs ve dersliklerde iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili uyarı işaret ve levhaları bulunmakta mıdır?
5. Uyarı işaret ve levhaları amaçlarına uygun olarak sizi İSG konusunda yönlendirmeye yeterli mi?
6. Almakta olduğunuz İSG eğitimi, uygulama noktasında sizde bir farkındalık oluşturdu mu?
7. Alanınızla ilgili İSG konularındaki yasal mevzuat ve yayınları araştırıp, takip ediyor musunuz (kitap, dergi, makale, yönetmelik vb.)?
8. Programınızda ders veren tüm eğitimcilerin İSG bilincine sahip olduğunu düşünüyor musunuz?
9. Kendi alanınızda yaşanan güncel iş kazaları ve meslek hastalıkları ilginizi çekiyor mu? Bu tür olayları takip ediyor musunuz?
10. İş yeri uygulamaları sırasında karşılaştığınız uyarı işaret ve levhalarının İSG açısından bilinci oluşturmada yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?
11. Günlük hayatta karşılaştığınız uyarı işaret ve levhalarının, İSG bilincini oluşturmada yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?
12. İş yeri uygulamasında karşılaştığınız amir ve yöneticiler İSG konusunda yeterli bilince sahip miydi?
13. Programınızda verilen ilkyardım dersinin, bir iş kazası ile karşılaştığımızda yeterli olacağını düşünüyor musunuz?
14. İş kazaları ve meslek hastalıklarının ekonomik anlamda tüm paydaşlara (işçi-işveren-devlet) olan maliyetinin büyüklüğünü hiç düşündünüz mü?
15. İSG bilincine sahip olmanın, işteki kalite ve verimi artıracığını düşünüyor musunuz?

16. İSG hakkında okul dışında yapılan etkinlik ve faaliyetlere katılıyor musunuz (kongre, seminer, çalıştay vb)?
17. İSG'nin önemli bir unsuru olan KKD'nin (Kişisel Koruyucu Donanım) iş kazası ve meslek hastalıklarını önlemede yeterli olacağını düşünüyor musunuz?
18. Mesleğinizle ilgili İSG kanun ve mevzuatlarını biliyor musunuz? Takip ediyor musunuz?
19. Ülkemizde meydana gelen iş kazaları ve meslek hastalıklarını önlemek için yapılan denetim ve cezaların caydırıcılık rolünün olduğunu düşünüyor musunuz?
20. ILO (Uluslararası Çalışma Örgütü), WHO (Dünya Sağlık Örgütü)'yu daha önce hiç duydunuz mu? 6331 İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'ndan haberdar mısınız?

Bu çalışma, meslek yüksekokulumuzda bulunan beş farklı bölümden 100 öğrenciye, yirmi sorudan oluşan bir anket çalışmasını kapsamaktadır. Yapılan anket çalışmasında öğrencilerin tutum ve düşüncelerini analiz etmek için yirmi adet “Likert Tipi” soru sorulmuş ve cevaplandırmaları istenmiştir. Sorulara verilecek “Hiç, Zayıf, Orta, İyi, Çok İyi” cevapları ile öğrencilerin sorular hakkındaki tutumları ölçülmeye çalışılmıştır. “Hiç” cevabı 1 puan, “Çok İyi” cevabı 5 puan olarak belirlenmiştir. (Tablo 3) Değerlendirme cevapları arasındaki değer 0,8 olarak alınmıştır.

Tablo 3: Anket Sorularını Değerlendirme Aralığı

Değerlendirme	Puanlama
Hiç	1,00-1,79
Zayıf	1,80-2,59
Orta	2,60-3,39
İyi	3,40-4,19
Çok İyi	4,20-5,00

Anket sonuçları “IBM SPSS Statistics 22.0” programı ile analiz edilmiş olup, her soruya verilen cevaplar ayrı ayrı değerlendirilmiştir. Anket soru ve cevapları programa aktarıldıktan sonra öncelikle güvenilirlik analizi yapılmış ve “Cronbach Alpha (α)” değeri hesaplanmıştır. Güvenilirlik analizi yapılmasının temel nedeni, anketi oluşturan soruların, tüm katılımcılar tarafından aynı seviyede algılandığının kontrolünü sağlamaktır. Bu analiz ile ayrıca anketi oluşturan sorularda tutarsızlık ya da olumlu soru-olumsuz soru algısı olup olmadığı kontrol edilmiştir.

Çalışmada tespit edilen (α) değeri 0,872 olup, anketin güvenilirlik seviyesinin “İyi” olduğu görülmüştür. “Bununla birlikte (α) katsayısı güvenilirliğin belirlenmesinde yalnız başına yeterli değildir. Sağlıklı bir değerlendirme yapabilmek için faktördeki her bir sorunun (α) katsayısına katkısının incelenmesi gerekir (“Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkındaki Yönetmelik”, 2017).

Aşağıdaki tabloda (Tablo 4) görüleceği üzere “Cronbach's Alpha if Item Deleted” sütunu değerlerinde ciddi bir farklılık söz konusu değildir. Yani, ilgili soru silindiğinde (α) değerinin büyük oranda değişmediği görülecektir. Bundan dolayı sorular birbiriyle tutarlı ve açıktır. Sorular, katılımcılarda aynı anlamda algılanmıştır.

Tablo 4: Anket Sorularının İstatiksel verileri

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
Soru 1	66,56	117,056	,380	,869
Soru 2	66,79	118,255	,368	,869
Soru 3	67,34	112,048	,514	,865
Soru 4	68,07	118,577	,216	,877
Soru 5	67,96	115,297	,416	,868
Soru 6	67,10	113,915	,601	,863
Soru 7	67,84	106,764	,663	,858
Soru 8	67,40	112,900	,586	,863
Soru 9	67,06	112,176	,647	,861
Soru 10	67,44	111,414	,731	,859
Soru 11	67,59	115,022	,543	,865
Soru 12	67,38	112,001	,507	,865
Soru 13	67,60	113,676	,509	,865
Soru 14	67,60	111,825	,495	,865
Soru 15	66,62	113,702	,570	,863
Soru 16	68,43	110,606	,478	,867
Soru 17	67,21	117,420	,350	,870
Soru 18	67,65	112,351	,568	,863
Soru 19	68,22	116,443	,349	,871
Soru 20	66,87	121,370	,123	,879

Katılımcıların cinsiyetlerine göre dağılımı Tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5: Anket Sorularını Cevaplayanların Cinsiyet Dağılımı

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Erkek	38	38	38	38
Kadın	62	62	62	100,0
Total	100	100,0	100,0	

Anket sonuçlarına göre (N katılımcı sayısı, Mean=Ortalama, Std.Deviation=Standart Sapma) her bir soru için verilen cevapların ortalama değeri aşağıdaki tabloda belirtildiği gibidir.

Tablo 6: Tanımlayıcı İstatistikler

		N	Ortalama	Std. Sapma
Soru 1	İş Sağlığı ve Güvenliği dersinin müfredatta olmasını olumlu buluyor musunuz?	100	4,43	,935
Soru 2	İş Sağlığı ve Güvenliği dersinin İş Güvenliği Kültürünü oluşturmada bir katkısı olduğuna inanıyor musunuz?	100	4,19	,833

Soru 3	İş güvenliği hakkında eğitim veren eğitimciler tarafından yeterli bir şekilde bilgilendirildiğinize inanıyor musunuz?	100	3,65	1,130
Soru 4	Kampüs ve dersliklerde iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili uyarı işaret ve levhaları bulunmakta mıdır?	100	2,91	1,194
Soru 5	Uyarı işaret ve levhaları amaçlarına uygun olarak sizi İSG konusunda yönlendirmeye yeterli mi?	100	3,03	1,036
Soru 6	Almakta olduğunuz İSG eğitimi, uygulama noktasında sizde bir farkındalık oluşturdu mu?	100	3,88	,856
Soru 7	Alanınızla ilgili İSG konularındaki yasal mevzuat ve yayınları araştırıp, takip ediyor musunuz (kitap, dergi, makale, yönetmelik vb.)?	100	3,15	1,261
Soru 8	Programınızda ders veren tüm eğitimcilerin İSG bilincine sahip olduğunu düşünüyor musunuz?	100	3,59	,950
Soru 9	Kendi alanınızda yaşanan güncel iş kazaları ve meslek hastalıkları ilginizi çekiyor mu? Bu tür olayları takip ediyor musunuz?	100	3,93	,919
Soru 10	İş yeri uygulamaları sırasında karşılaştığınız uyarı işaret ve levhalarının İSG açısından bilinci oluşturmada yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?	100	3,54	,871
Soru 11	Günlük hayatta karşılaştığınız uyarı işaret ve levhalarının, İSG bilincini oluşturmada yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?	100	3,40	,849
Soru 12	İş yeri uygulamasında karşılaştığınız amir ve yöneticiler İSG konusunda yeterli bilince sahip miydi?	100	3,60	1,148
Soru 13	Programınızda verilen ilkyardım dersinin, bir iş kazası ile karşılaştığımızda yeterli olacağını düşünüyor musunuz?	100	3,38	1,008
Soru 14	İş kazaları ve meslek hastalıklarının ekonomik anlamda tüm paydaşlara (işçi-işveren-devlet) olan maliyetinin büyüklüğünü hiç düşündünüz mü?	100	3,38	1,185
Soru 15	İSG bilincine sahip olmanın, işteki kalite ve verimi artıracığını düşünüyor musunuz?	100	4,37	,913
Soru 16	İSG hakkında okul dışında yapılan etkinlik ve faaliyetlere katılıyor musunuz (kongre, seminer, çalıştay vb.)?	100	2,56	1,320
Soru 17	İSG'nin önemli bir unsuru olan KKD'nin (Kişisel Koruyucu Donanım) iş kazası ve meslek hastalıklarını önlemede yeterli olacağını düşünüyor musunuz?	100	3,78	,960
Soru 18	Mesleğinizle ilgili İSG kanun ve mevzuatlarını biliyor musunuz? Takip ediyor musunuz?	100	3,34	1,016
Soru 19	Ülkemizde meydana gelen iş kazaları ve meslek hastalıklarını önlemek için yapılan denetim ve cezaların caydırıcılık rolünün olduğunu düşünüyor musunuz?	100	2,76	1,067
Soru 20	ILO (Uluslararası Çalışma Örgütü), WHO (Dünya Sağlık Örgütü)'yu daha önce hiç duydunuz mu? 6331 İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'ndan haberdar mısınız?	100	4,12	1,113

Soru 1' deki İş Sağlığı ve Güvenliği dersinin müfredatta olmasını olumlu buluyor musunuz? Alınan cevapların ortalaması 4.43 ile "Çok iyi" düzeyinde çıkarak, öğrenciler İş Sağlığı ve Güvenliği dersinin müfredata konularak ortak ders olmasını doğru buluyorlar. Soru2'deki İş Sağlığı ve Güvenliği dersinin İş Güvenliği Kültürünü oluşturmada bir katkısı olduğuna inanıyor musunuz? Alınan cevapların ortalaması 4.19 ile "İyi" düzeyindedir. Bu sonuç ile İSG dersinin İş sağlığı ve Güvenliği kültürünü oluşturmada etkili olduğu düşünülmektedir.

Soru 3' deki İş güvenliği hakkında eğitim veren eğitimciler tarafından yeterli bir şekilde bilgilendirildiğinize inanıyor musunuz? Alınan cevapların ortalaması 3.65 ile "İyi" sonucu elde edilmiştir. Bu sonuca göre öğrencilerin, derse giren hocalar ile ilgili düşük düzeyde de olsa yeterince bilgilendirilmediğine inanıyorlar. Eğitimcilerin ders müfredatını işlerken güncel hayattan örnekler ile konuyu pekiştirmesi ile sonuç daha iyi olabilir.

Soru 4' deki Kampüs ve dersliklerde iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili uyarı işaret ve levhaları bulunmakta mıdır? Alınan cevapların ortalaması 2.91 ile "Orta" sonucu çıkmıştır. Soru 5' deki Uyarı işaret ve levhaları amaçlarına uygun olarak sizi İSG konusunda yönlendirmeye yeterli mi? Alınan cevapların ortalaması 3.03 ile "Orta" sonucu çıkmıştır. Soru 4 ve Soru 5' e verilen cevapların ortalaması düşüktür. Uyarı işaret ve levhaları görsel olarak konunun daha iyi algılanmasını, tehlikelerin ve risklerin fark edilmesini sağlar. Uyarı işaret ve levhaların bulunduğu bölgeler kontrol edilmeli, amacına uygun olması sağlanmalı ve standartların verdiği ölçüde olduğunun kontrol edilmesiyle, ders içinde ve dışında ilginin çekilmesi ve derste üzerinde durulmasıyla bu skorun yükseltilmesi sağlanmalıdır.

Soru 6'daki Almakta olduğunuz İSG eğitimi, uygulama noktasında sizde bir farkındalık oluşturdu mu? Alınan cevapların ortalaması 3.88 ile "İyi" sonucu çıkmıştır. Bu sonuca göre öğrenciler üzerinde, aldıkları dersin onlarda yeterli bilinci oluşturmada katkı verdiği gözlemlenmiştir.

Soru 7' deki Alanınızla ilgili İSG konularındaki yasal mevzuat ve yayınları araştırıp, takip ediyor musunuz (kitap, dergi, makale, yönetmelik vb.)? Alınan cevapların ortalaması 3.15 ile "Orta" sonucu çıkmıştır. Bu sonuca göre öğrenciler İSG ile ilgili yasal mevzuatlar karşı ilgisi olmadığı gözlemlenmiştir. Derslerde yasal mevzuat ve yayınların üzerinde durarak grup çalışması yaparak ve araştırma konusu vererek ortalamanın yükselmesi sağlanmalıdır. Yasal mevzuatlar İş Sağlığı ve Güvenliği kültürünün temelini oluşturmaktadır. Soru 8' deki Programınızda ders veren tüm eğitimcilerin İSG bilincine sahip olduğunu düşünüyor musunuz? Alınan cevapların ortalaması 3.59 ile "İyi" düzeyinde olduğu görülmüştür. Eğitimcilerin seviyelerinin yeterli olduğu sonucuna varılmıştır. Akademik ve sektör tecrübesi olan eğitimcilerin bilgi ve kazanımları öğrencilerde bilinç oluşumuna yüksek derecede katkı sağlamaktadır. Soru 9' daki Kendi alanınızda yaşanan güncel iş kazaları ve meslek hastalıkları ilginizi çekiyor mu? Bu tür olayları takip ediyor musunuz? Alınan cevapların ortalaması 3.93 ile "İyi" düzeyinde olduğu görülmüştür. Yaşanmış olaylardan ders çıkarılması konusunda olumlu gelişmeler sağladığından, bu sonuç kültürün oluşmasına katkıda bulunmaktadır.

Soru 10' daki İş yeri uygulamaları sırasında karşılaştığınız uyarı işaret ve levhalarının İSG açısından bilinci oluşturmada yeterli olduğunu düşünüyor musunuz? Alınan cevapların ortalaması 3.54 ile "İyi", Soru 11' deki Günlük hayatta karşılaştığınız uyarı işaret ve levhalarının, İSG bilincini oluşturmada yeterli olduğunu düşünüyor musunuz? Alınan cevapların ortalaması 3.54 ile "İyi" sonuçları çıkmıştır. Soru 10 ve Soru 11' e verilen cevapların ortalaması iyidir. Bu sonuç işyeri uygulamaları sırasında ve günlük hayatta karşılaştıkları uyarı işaret ve levhalarının İSG bilincinin ve kültürünün oluşturulmasında olumlu katkı sağladığını göstermektedir. Soru 12' deki İş yeri uygulamasında karşılaştığınız amir ve yöneticiler İSG konusunda yeterli bilince sahip miydi? Alınan cevapların ortalaması 3.60 ile "İyi" sonucu çıkmıştır. Öğrencilerin işyeri uygulamalarında yetkin kişilerle çalışması, İSG kültürünün ve bilincinin oluşmasına olumlu katkı sağlamaktadır.

Soru 13' deki Programınızda verilen ilkyardım dersinin, bir iş kazası ile karşılaştığınızda yeterli olacağını düşünüyor musunuz? Alınan cevapların ortalaması 3.38 ile "Orta" sonucu çıkmıştır. Çıkan sonuca göre öğrencilerin ortak görüşü; İSG uygulamalarında önemli bir yere sahip olan ilkyardım eğitiminin acil durumlarda yeterli olmadığı yönündedir. İlkyardım dersinin teorik ve pratik uygulama saatinin artırılması, seminer ve ders dışı acil durum tatbikatı gibi etkinliklerle ilkyardım ile ilgili faaliyetlere önem verilmesi ile sonuç olumlu seviyelere çıkartılmalıdır. İlkyardım, İSG kültürünün önemli bir temel taşıdır.

Soru 14' deki İş kazaları ve meslek hastalıklarının ekonomik anlamda tüm paydaşlara (işçi-işveren-devlet) olan maliyetinin büyüklüğünü hiç düşündünüz mü? Alınan cevapların ortalaması 3.38 ile "Orta" sonucu çıkmıştır. İş kazalarının görünen ve görünmeyen maliyetinin

bilinmesi ile tüm paydaşlara olan etkisi daha iyi anlaşılacaktır. Bu bakımından Türkiye’de ve dünyada meydana gelen iş kazaları ve sonuçlarına ders müfredatlarında yer vererek konu üzerinde daha fazla yoğunlaştırılmalıdır.

Soru 15’ deki İSG bilincine sahip olmanın, işteki kalite ve verimi artıracaklarını düşünüyor musunuz? Alınan cevapların ortalaması 4.37 ile “Çok iyi” çıkmıştır. Sorunsuz ve sağlıklı iş ortamı kaliteyi artıracakları gibi verimlilik ve üretkenlikte de artışa katkı sağlayacaktır. Sağlıklı iş ortamı çalışanların İSG bilinci ile oluşacaktır. Bu bağlamda çıkan sonuç, öğrencilerin farkındalık düzeylerinin yüksek olduğunu göstermektedir.

Soru 16’ daki İSG hakkında okul dışında yapılan etkinlik ve faaliyetlere katılıyor musunuz (kongre, seminer, çalıştay vb)? Alınan cevapların ortalaması 2.36 ile “Zayıf” çıkmıştır. Mülkiyet Koruma ve Güvenlik bölümü öğrencileri ile diğer bölüm öğrencilerinin kişisel gelişimi ve İSG kültürünün oluşması için okul dışında yapılan etkinliklerin okulda duyurusu yapılarak bilgi edinmeleri sağlanmalı, eğer öğrencilerin bireysel katılımı sağlanamayacak ise okul dışından alanında uzman kişilerin okulda seminer, konferans gibi faaliyetler için davet edilerek bu eksikliğin giderilmesi sağlanmalıdır.

Soru 17’ deki İSG’nin önemli bir unsuru olan KKD’nin (Kişisel Koruyucu Donanım) iş kazası ve meslek hastalıklarını önlemede yeterli olacağını düşünüyor musunuz? Alınan cevapların ortalaması 3,78 ile “İyi” çıkmıştır. İş kazaları ve meslek hastalıklarının önlenmesinde KKD’nin büyük önemini olduğu öğrenciler tarafından kabul görmektedir. Ders içeriği güncellenerek ve KKD materyallerinin demoları ile desteklenerek aynı şekilde müfredatta yerini almaya devam etmelidir.

Soru 18’ deki Mesleğinizle ilgili İSG kanun ve mevzuatlarını biliyor musunuz? Takip ediyor musunuz? Alınan cevapların ortalaması 3,34 ile “Orta” çıkmıştır. Bu sonuca göre İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı dersinin daha kapsamlı olması sağlanmalı, müfredat belli sürelerde revize edilmeli ve öğrencilerin daha iyi anlayacağı şekilde güncel sektör örnekleri ile zenginleştirilmesi gerekmektedir. Soru 19’ daki Ülkemizde meydana gelen iş kazaları ve meslek hastalıklarını önlemek için yapılan denetim ve cezaların caydırıcılık rolünün olduğunu düşünüyor musunuz? Alınan cevapların ortalaması 2.76 ile “Orta” çıkmıştır. Bu sonuca göre öğrenciler, devlet tarafından yapılan denetim ve cezaların iş kazası ve meslek hastalığını önlemedeki rolünün düşük olduğu kanısındadırlar. İş Sağlığı ve Güvenliğinde devlet, işveren, çalışan üçlüsünde tek bir tarafın çalışması ile değil de tüm paydaşların birlikte üzerine düşen görevi yapması ile iş kazası ve meslek hastalıkları önlenabilir.

Soru 20’ deki ILO (Uluslararası Çalışma Örgütü), WHO (Dünya Sağlık Örgütü)’ yu daha önce hiç duydunuz mu? 6331 İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu’ndan haberdar mısınız? Alınan cevapların ortalaması 4.12 ile “İyi” çıkmıştır. Ankete katılan öğrencilerin, iş sağlığı ve güvenliği ile alakalı örgütlerden ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunundan haberdar olmaları İSG kültürünün oluşumunda, alınan eğitimin önemli olduğu sonucunu göstermektedir.

2. Bulgular ve Tartışma

2.1. Cinsiyet Açısından Değerlendirme

Ankete katılan öğrencilerin cinsiyet farklılığı dikkate alınarak İSG kültürü açısından sorulara verdikleri cevaplar analiz edilmiştir. Erkek ve kadın katılımcıların ortalama değerleri çıkartılarak Tablo 7’ de sunulmuştur.

Tablo 7: Tanımlayıcı İstatistikler

	Kadın	Kadınların Ortalamadan Farkı	Erkek	Erkeklerin Ortalamadan Farkı
--	--------------	------------------------------	--------------	------------------------------

Soru 1	İş Sağlığı ve Güvenliği dersinin müfredatta olmasını olumlu buluyor musunuz?	4,40	-0,60%	4,45	0,60%
Soru 2	İş Sağlığı ve Güvenliği dersinin İş Güvenliği Kültürünü oluşturmada bir katkısı olduğuna inanıyor musunuz?	4,26	1,64%	4,12	-1,64%
Soru 3	İş güvenliği hakkında eğitim veren eğitimciler tarafından yeterli bir şekilde bilgilendirildiğinize inanıyor musunuz?	3,60	-1,29%	3,69	1,29%
Soru 4	Kampüs ve dersliklerde iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili uyarı işaret ve levhaları bulunmakta mıdır?	2,67	-8,30%	3,15	8,30%
Soru 5	Uyarı işaret ve levhaları amaçlarına uygun olarak sizi İSG konusunda yönlendirmeye yeterli mi?	2,93	-3,28%	3,13	,28%
Soru 6	Almakta olduğunuz İSG eğitimi, uygulama noktasında sizde bir farkındalık oluşturdu mu?	3,91	0,71%	3,85	-0,71%
Soru 7	Alanınızla ilgili İSG konularındaki yasal mevzuat ve yayınları araştırıp, takip ediyor musunuz (kitap, dergi, makale, yönetmelik vb.)?	3,07	-2,45%	3,22	2,45%
Soru 8	Programınızda ders veren tüm eğitimcilerin İSG bilincine sahip olduğunu düşünüyor musunuz?	3,56	-0,79%	3,62	0,79%
Soru 9	Kendi alanınızda yaşanan güncel iş kazaları ve meslek hastalıkları ilginizi çekiyor mu? Bu tür olayları takip ediyor musunuz?	3,84	-2,20%	4,01	2,20%
Soru 10	İş yeri uygulamaları sırasında karşılaştığınız uyarı işaret ve levhalarının İSG açısından bilinci oluşturmada yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?	3,56	0,45%	3,53	-0,45%
Soru 11	Günlük hayatta karşılaştığınız uyarı işaret ve levhalarının, İSG bilincini oluşturmada yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?	3,35	-1,39%	3,44	1,39%
Soru 12	İş yeri uygulamasında karşılaştığınız amir ve yöneticiler İSG konusunda yeterli bilince sahip miydi?	3,65	1,31%	3,56	-1,31%
Soru 13	Programınızda verilen ilkyardım dersinin, bir iş kazası ile karşılaştığınızda yeterli olacağını düşünüyor musunuz?	3,49	3,18%	3,27	-3,18%
Soru 14	İş kazaları ve meslek hastalıklarının ekonomik anlamda tüm paydaşlara (işçi-işveren-devlet) olan maliyetinin büyüklüğünü hiç düşündünüz mü?	3,33	-1,55%	3,43	1,55%
Soru 15	İSG bilincine sahip olmanın, işteki kalite ve verimi artıracığını düşünüyor musunuz?	4,42	1,20%	4,32	-1,20%
Soru 16	İSG hakkında okul dışında yapılan etkinlik ve faaliyetlere katılıyor musunuz (kongre, seminer, çalıştay vb.)?	2,49	-2,69%	2,63	2,69%
Soru 17	İSG'nin önemli bir unsuru olan KKD'nin (Kişisel Koruyucu Donanım) iş kazası ve meslek hastalıklarını önlemede yeterli olacağını düşünüyor musunuz?	3,72	-1,57%	3,84	1,57%
Soru 18	Mesleğinizle ilgili İSG kanun ve mevzuatlarını biliyor musunuz? Takip ediyor musunuz?	3,33	-0,25%	3,35	0,25%
Soru 19	Ülkemizde meydana gelen iş kazaları ve meslek hastalıklarını önlemek için yapılan denetim ve cezaların caydırıcılık rolünün	2,79	0,91%	2,74	-0,91%

	olduğunu düşünüyor musunuz?				
Soru 20	ILO (Uluslararası Çalışma Örgütü), WHO (Dünya Sağlık Örgütü)'yu daha önce hiç duydunuz mu? 6331 İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'ndan haberdar mısınız?	4,14	0,54%	4,10	-0,54%

Kadın ve erkek öğrencilerin verdikleri cevapların, ortalamadan farklı olan en yüksek ve en düşük ikişer soru irdelenmiştir.

Yapılan ankete verilen yanıtlar cinsiyete göre değerlendirildiğinde Soru 4' deki "Kampüs ve dersliklerde iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili uyarı işaret ve levhaları bulunmakta mıdır?" sorusuna kadın ve erkekler tarafından verilen yanıtın ortalamadan sapması en fazla olup, kadınlarda negatif yönde % -8,30, erkeklerde pozitif yönde % 8,30 çıkmıştır. Buna göre kadınların uyarı işaret ve levhalarına algı düzeyi düşük erkeklerin ise yüksektir. Dolayısıyla kadınların ortalamasının yükselmesi eğitimlerin belli aralıklarla tekrarlanması ya da uyarı işaret ve levhalarının konumlarının tekrar kontrol edilerek görülen eksikliğin giderilmesi ile algı düzeyi yükseltilebilir. Kadınların uyarı işaret ve levhalarına ilgisini artıracak yönde araştırmalar yapılması düşünülebilir.

Soru 5' deki Uyarı işaret ve levhaları amaçlarına uygun olarak sizi İSG konusunda yönlendirmeye yeterli mi? Sorusuna kadın ve erkekler tarafından verilen yanıtın ortalamadan sapması, kadınlarda negatif yönde %-3,28, erkeklerde pozitif yönde % 3,28 çıkmıştır. Buna göre acil çıkışların yönlendirmesi yetersiz olduğu görülmektedir. Uyarı işaret ve levhalarının amacı tekrar değerlendirilerek uygunluğunun tespiti sağlanmalı ve öğrencilere derslerde uyarı işaret ve levhalarının görevleri hatırlatılmalıdır.

Soru 18' deki Mesleğinizle ilgili İSG kanun ve mevzuatlarını biliyor musunuz? Takip ediyor musunuz? Sorusuna kadın ve erkekler tarafından verilen yanıtın ortalamadan sapması en az olup, kadınlarda negatif yönde % -0,25, erkeklerde pozitif yönde % 0,25 çıkmıştır. Öğrencilerin verdiği yanıtların ortalamadan sapması düşük çıkmıştır. Bu sonuca göre öğrenciler, mesleği ile ilgili İSG kanun ve mevzuatlarını yeterince iyi anlamıştır.

Soru 10' daki İş yeri uygulamaları sırasında karşılaştığınız uyarı işaret ve levhalarının İSG açısından bilinci oluşturmada yeterli olduğunu düşünüyor musunuz? Sorusuna kadın ve erkekler tarafından verilen yanıtın ortalamadan sapması, kadınlarda pozitif yönde % 0,45, erkeklerde negatif yönde % -0,45 çıkmıştır. Buna göre karşılaştıkları uyarı işaret ve levhaların İSG bilincini oluşturmada yeterli olduklarını düşünmektedirler.

Kadın ve erkek öğrencilerin diğer sorulara verdikleri cevapların ortalamadan sapma miktarı pozitif ve negatif olarak 0.5 ile 3 arasında değişkenlik göstermektedir. Çıkan sonuçlar dikkate alındığında, kadınların verdiği cevapların genelde ortalamanın altında olduğu erkeklerin ise ortalamanın üzerinde olduğu görülmüştür. İş sağlığı ve güvenliği kültürünün kazanılması için kadınların konuya ilgisinin daha fazla çekilmesi gerekmektedir.

2.2. Mülkiyet Koruma ve Güvenlik Bölümü ile Diğer Bölümler Arasındaki Değerlendirme

Ankete katılan Mülkiyet Koruma ve Güvenlik Bölümü öğrencileri ile diğer bölümlerin öğrencilerinin verdiği cevaplara göre oluşturulan analiz tablosu da aşağıdaki gibidir (Tablo 8).

Tablo 8: Tanımlayıcı İstatistikler

		Mülkiyet Koruma ve Güvenlik Bölümü	Mülkiyet Koruma ve Güvenlik Bölümünün Ortalamadan Farkı	Diğer Bölümler	Diğer Bölümlerin Ortalamadan Farkı
Soru 1	İş Sağlığı ve Güvenliği dersinin müfredatta olmasını olumlu buluyor musunuz?	4,57	3,24%	4,28	-3,24%
Soru 2	İş Sağlığı ve Güvenliği dersinin İş Güvenliği Kültürünü oluşturmada bir katkısı olduğuna inanıyor musunuz?	4,29	2,36%	4,09	-2,36%
Soru 3	İş güvenliği hakkında eğitim veren eğitimciler tarafından yeterli bir şekilde bilgilendirildiğinize inanıyor musunuz?	3,79	3,92%	3,50	-3,92%
Soru 4	Kampüs ve dersliklerde iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili uyarı işaret ve levhaları bulunmakta mıdır?	2,82	-3,15%	3,00	3,15%
Soru 5	Uyarı işaret ve levhaları amaçlarına uygun olarak sizi İSG konusunda yönlendirmeye yeterli mi?	3,25	7,28%	2,81	-7,28%
Soru 6	Almakta olduğunuz İSG eğitimi, uygulama noktasında sizde bir farkındalık oluşturdu mu?	4,32	11,27%	3,44	-11,27%
Soru 7	Alanınızla ilgili İSG konularındaki yasal mevzuat ve yayınları araştırıp, takip ediyor musunuz (kitap, dergi, makale, yönetmelik vb.)?	3,89	23,61%	2,40	-23,61%
Soru 8	Programınızda ders veren tüm eğitimcilerin İSG bilincine sahip olduğunu düşünüyor musunuz?	3,89	8,41%	3,29	-8,41%
Soru 9	Kendi alanınızda yaşanan güncel iş kazaları ve meslek hastalıkları ilginizi çekiyor mu? Bu tür olayları takip ediyor musunuz?	4,25	8,24%	3,60	-8,24%
Soru 10	İş yeri uygulamaları sırasında karşılaştığınız uyarı işaret ve levhalarının İSG açısından bilinci oluşturmada yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?	4,04	13,99%	3,05	-13,99%
Soru 11	Günlük hayatta karşılaştığınız uyarı işaret ve levhalarının, İSG bilincini oluşturmada yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?	3,54	4,21%	3,25	-4,21%
Soru 12	İş yeri uygulamasında karşılaştığınız amir ve yöneticiler İSG konusunda yeterli bilince sahip miydi?	3,86	7,13%	3,35	-7,13%
Soru 13	Programınızda verilen ilkyardım dersinin, bir iş kazası ile karşılaştığımızda yeterli olacağını düşünüyor musunuz?	3,61	6,73%	3,15	-6,73%
Soru 14	İş kazaları ve meslek hastalıklarının ekonomik anlamda tüm paydaşlara (işçi-işveren-devlet) olan maliyetinin büyüklüğünü hiç düşündünüz mü?	3,82	12,94%	2,94	-12,94%
Soru 15	İSG bilincine sahip olmanın, işteki kalite ve verimi artıracağını düşünüyor musunuz?	4,75	8,75%	3,99	-8,75%
Soru 16	İSG hakkında okul dışında yapılan etkinlik ve faaliyetlere katılıyor musunuz (kongre, seminer, çalıştay vb.)?	3,21	25,45%	1,91	-25,45%
Soru 17	İSG'nin önemli bir unsuru olan KKD'nin (Kişisel Koruyucu Donanım) iş kazası ve meslek hastalıklarını önlemede yeterli olacağını düşünüyor musunuz?	3,86	2,13%	3,70	-2,13%
Soru 18	Mesleğinizle ilgili İSG kanun ve mevzuatlarını biliyor musunuz? Takip ediyor musunuz?	3,71	11,14%	2,97	-11,14%
Soru 19	Ülkemizde meydana gelen iş kazaları ve meslek hastalıklarını önlemek için yapılan denetim ve cezaların caydırıcılık rolünün olduğunu	2,96	7,06%	2,57	-7,06%

	düşünüyor musunuz?				
Soru 20	ILO (Uluslararası Çalışma Örgütü), WHO (Dünya Sağlık Örgütü)'yu daha önce hiç duydunuz mu? 6331 İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'ndan haberdar mısınız?	4,54	10,26%	3,70	-10,26%

Mülkiyet Koruma ve Güvenlik Bölümü öğrencileri ile diğer bölüm öğrencilerini kıyasladığımızda, Soru 16, “İSG hakkında okul dışında yapılan etkinlik ve faaliyetlere katılıyor musunuz (kongre, seminer, çalıştay vb)?” sorusuna verilen yanıtın ortalamadan yüzde sapması en fazla olup, diğer bölümlerde negatif yönde % -25.45, Mülkiyet Koruma ve Güvenlik Bölümünde pozitif yönde % 25.45 çıkmıştır. Buna göre İSG ile ilgili etkinliklere Mülkiyet Koruma ve Güvenlik Bölümü öğrencilerinin ilgi gösterdiği, diğer bölüm öğrencilerinin ilgisiz olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. İSG hayatımızın her alanında var olduğundan bölüm dışı öğrencilerin de ilgisinin çekilmesi gerekmektedir. Diğer bölümlerde de farkındalık eğitimlerinin yapılması veya artırılması düşünülebilir.

Soru 7, “Alanınızla ilgili İSG konularındaki yasal mevzuat ve yayınları araştırıp, takip ediyor musunuz (kitap, dergi, makale, yönetmelik vb.)?” sorusuna verilen yanıtın ortalamadan yüzde sapması, diğer bölümlerde negatif yönde % -23.61, Mülkiyet Koruma ve Güvenlik Bölümünde pozitif yönde % 23.61 çıkmıştır. Sonuca göre, Mülkiyet Koruma ve Güvenlik Bölüm öğrencileri mesleği gereği yasal mevzuat ve yayınları takip ettiği, diğer bölüm öğrencilerinin ise takip düzeyinin ortalamanın altında olduğu görülmektedir. İSG yasal mevzuat ve yayınları her çalışanın bilmesi ve takip etmesi gerektiğinden diğer bölüm öğrencilerine de bu ilginin artırılması gerekmektedir.

Soru 17, “İSG’ nin önemli bir unsuru olan KKD’ nin (Kişisel Koruyucu Donanım) iş kazası ve meslek hastalıklarını önlemede yeterli olacağını düşünüyor musunuz?” sorusuna verilen yanıtın ortalamadan yüzde sapması en düşük olarak, diğer bölümlerde negatif yönde % -2.13, Mülkiyet Koruma ve Güvenlik Bölümünde pozitif yönde % 2.13 çıkmıştır. Ortalamadan sapmanın düşük olması, Mülkiyet Koruma ve Güvenlik Bölümü ve diğer bölüm öğrencileri genel olarak KKD’ nin iş kazası ve meslek hastalığını önlemede yeterli olduğu kanısına varmaktadır.

Soru 2, “İş Sağlığı ve Güvenliği dersinin İş Güvenliği Kültürünü oluşturmada bir katkısı olduğuna inanıyor musunuz?” sorusuna verilen yanıtın ortalamadan yüzde sapması, diğer bölümlerde negatif yönde % -2.36, Mülkiyet Koruma ve Güvenlik Bölümünde pozitif yönde % 2.36 çıkmıştır. Ortalamadan sapmanın düşük olması, Mülkiyet Koruma ve Güvenlik Bölümü ve diğer bölüm öğrencileri genel olarak İSG Kültürünün oluşmasında İSG dersinin katkısı olduğunu göstermektedir.

Tablo 8’ den elde edilen verilere göre Mülkiyet Koruma ve Güvenlik Bölüm öğrencilerinin verdiği cevapların ortalaması tüm anketin ortalamasına göre yüksektir. Bunda okumakta oldukları bölüm ve ilgi düzeyinin etkisi olduğu düşünülmektedir.

Sonuç

Bu anket çalışması ile elde edilen istatistiksel veriler sonucu aşağıdaki çıkarımlarda bulunabiliriz; İş Sağlığı ve Güvenliği kültürünün oluşturulması ile iş kazaları ve meslek hastalıkları sayısının azalması sağlanabilmektedir. İSG kültürünün oluşmasında hem eğitim kurumlarına hem de işletmelere görev düşmektedir. Eğitim kurumları verdikleri eğitimleri maddi kazanç gibi görmeyip bir amaç gibi görürse, işletmelerde çalışanlarına İSG eğitimini verirken yasal mevzuatı yerine getirmek için değil, gerçekten çalışanların bilinçlendirerek kültür oluşturulması çalışmalarına ağırlık verildiği sürece İSG kültürü oluşumuna katkı sağlanabilir

ve bir yaşam felsefesi haline gelir. Bu amaç doğrultusunda her işletme ve eğitim akademisi çalışanlarına yetkin olarak teorik ve pratik İSG eğitimlerini vermeli ya da verdirilmesi sağlanmalıdır.

Her işbaşı yapıldığında, teknoloji, üretim, proses değiştiğinde yeni durumlar için olabilecek ihtimaller doğrultusunda İş Sağlığı ve Güvenliği eğitimi teorik ve pratik olarak revize edilmeli, tehlikeli ve çok tehlikeli işte çalışanların ise akredite olmuş mesleki yeterlilik kuruluşlarından yapacağı iş için yeterlilik belgesi alınması sağlandığı sürece İSG kültürünün oluşması ve benimsenmesi sağlanmış olur.

İş Kazaları ve meslek hastalıklarında en fazla zarar gören taraf çalışanlar olmaktadır. Bu sebeple çalışanların ve işletmenin zarar görmemesi için İSG eğitimi, eğitim sektörünün her kademesinde olması sağlanmalıdır. Bu kademenin bir basamağı olan Osmancık Ömer Derindere Meslek Yüksekokulu, Mülkiyet Koruma ve Güvenlik Bölümü öğrencilerine yeterli eğitimi vererek alanında uzman İSG Uzmanı yetiştirirken, diğer bölüm öğrencilerine de temel İSG eğitimi vererek İSG kültürünün oluşmasını sağlamaktadır. Bu şekilde, işyerlerinde oluşabilecek ve her zaman olabilecek tehlike ve risklerin farkına varmasını sağlamaktadır[8].

Osmancık Ömer Derindere Meslek Yüksekokulu'ndaki bölümler arası ve cinsiyet açısından bir değerlendirme yapıldığında Mülkiyet Koruma ve Güvenlik Bölüm öğrencileri, diğer bölüm öğrencilerine göre ve erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre İSG kültürü edinme düzeyi daha fazladır. Mülkiyet Koruma ve Güvenlik Bölümü öğrencilerinin amacı İş Sağlığı ve Güvenliği Uzmanı olacağı için daha fazla olsa da, İş sağlığı ve Güvenliği bir meslek değil bir yaşam felsefesi olarak benimsenmelidir.

Osmancık Ömer Derindere Meslek Yüksekokulu'ndaki öğrenciler üzerinde yapılan anket değerlendirmesinde, öğrencilerin verdiği cevaplar incelendiğinde Soru 16' daki "İSG hakkında okul dışında yapılan etkinlik ve faaliyetlere katılıyor musunuz (kongre, seminer, çalıştay vb)?" sorusuna verilen yanıtların ortalaması % 2.56 ile "Zayıf" düzeyde çıkmıştır. Bu konuda öğrencilerin bu tür etkinliklere katılımlarının desteklenmesi sağlanması sağlanmalıdır. Diğer sorulara verilen cevapların genel ortalamasına bakıldığında iyi düzeyde olduğu görülmüştür. Elde edilen eksikliklerin giderilmesi yönünde yapılacak çalışmalar ile sonuçlar daha da iyi olacaktır.

Kaynakça

- Akpınar, T. (2014), *İş Sağlığı ve İş Güvenliği*, 2. Baskı, Bursa.
- Aytaç, S.(2011), "İş Kazalarını Önlemede Güvenlik Kültürünün Önemi", *Türk Metal Dergisi*, Ekim.
- Bulduk, İ., Altun, E., Genç, C., Memik, A. (2018), *İş Sağlığı ve Güvenliği Konu Anlatımı*, Form Baskı.
- "Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkındaki Yönetmelik", 28/05/2018 tarih ve 30430 sayılı resmi gazete.
- Demirbilek, T.(2008), "İşletmelerde İş Güvenliği Kültürünün Geliştirilmesi", *Çalışma Ortamı Dergisi*, 96, ss.5-7.
- Eymen, U. Erman (2017), *SPSS Kullanma Kılavuzu*, İstatistik Merkezi Yayın No: 1
- Gökmeşe, E., Yıldız, H. (2018), *İş Sağlığı ve Güvenliği*, Lisans Yayıncılık.
- Öçal, M., Çiçek, Ö. (2017), "Türkiye ve Avrupa Birliği'nde İş kazası Verilerinin Karşılaştırmalı Analizi", *HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, 6(16).
- Simard, M. (1998), *Safety Culture and Management*, Encyclopaedia of Occupational Health and Safety, Vol:II, Geneva
- SGK, (2016), Yıllık Kaza İstatistikleri. (Erişim)http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/sgk/tr/kurumsal/istatistik/sgk_istatistik_yilliklari 12.11.2018
- Yegin, A. (2015), *İş Güvenliği Kültürünün İş Kazalarına Etkileri*, İstanbul Gedik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İş Sağlığı ve Güvenliği Programı, İstanbul.